

Sygn. akt **XXVII Ca 2196/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Ewa Cyle
Protokolant:	sekr. sądowy Magdalena Kacprzyk

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2023r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.**

przeciwko (...) **Bank Spółka Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 22 czerwca 2021 r., sygn. akt I C 3344/20

- zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie pierwszym oddala powództwo, a w punkcie drugim zasądza od (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na rzecz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 934 (dziewięćset trzydzieści cztery) zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,**
- zasądza od (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. na rzecz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. kwotę 650 (sześćset pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kwotę 450 (czteryście pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt **XXVII Ca 2196/21**

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku ograniczono do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji, uznając, że postępowanie dowodowe przeprowadzone zostało zgodnie z regulami procesowymi, jednakże uznał, że zgromadzone dowody nie zostały we właściwy sposób ocenione. Wobec powyższego Sąd Okręgowy nie podzielił dokonanej oceny materiału dowodowego i oceny prawnej Sądu Rejonowego.

W ocenie Sądu Okręgowego kwestią kluczową było prawidłowe ustalenie, czy prowizja jako koszt kredytu nie może być kredytowana i tym samym nie może podlegać oprocentowaniu. Zdaniem Sądu Okręgowego powyższa praktyka nie jest wyłączona przez przepisy prawa powszechnie obowiązującego stąd należy ją uznać za prawnie dopuszczalną. W konsekwencji Sąd II instancji podzielił co do zasady zarzuty pozwanego podniesione w apelacji, nie przychyłając się jedynie do zarzutu związanego z brakiem możliwości zawarcia umowy przelewu wierzytelności przez powoda z pierwotnym konsumentem.

Przechodząc w pierwszej kolejności do pierwszego zarzutu, związanego z naruszeniem art. 321 § 1 k.p.c. polegającym na wydaniu przez Sąd Rejonowy orzeczenia na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda, to Sąd Okręgowy w całości go podziela. Wskazać należy, że zarówno z treści pozwu, jak i dalszego konsekwentnego stanowiska strony powodowej wprost wynika, że powód domagał się zwrotu odsetek od kredytowanej prowizji w okresie obowiązywania umowy kredytu powołując się na brak przedmiotowego uprawnienia po stronie pozwanego. Nie jest więc to sprawa dotycząca obowiązku zwrotu odsetek od kredytowanej prowizji w związku ze wcześniejszą spłatą kredytu, o czym jest mowa jest w treści art. 49 ustawy z 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Przepis art. 321 § 1 KPC może być naruszony nie tylko wtedy, gdy sąd wykroczy ilościowo (plus), bądź jakościowo (aliud) poza żądanie powoda i jego podstawę faktyczną lecz także wtedy, gdy stosując art. 321 § 1 KPC sąd błędnie oceni, że podstawa faktyczna powództwa jest węższa niż ta, którą w rzeczywistości określił powód (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2022 r., II CSKP 372/22). Sąd nie narusza art. 321 § 1 KPC, jeśli uwzględnia fakty, których strona nie dostrzegła (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2022 r., sygn. akt I CSK 110/22). Biorąc pod uwagę okoliczność, iż podstawa faktyczna w sprawie nie uległa zamianie, a została błędnie wywiedziona przez Sąd I Instancji, nie zachodziła potrzeba uchylecia zaskarżonego orzeczenia. Sąd Okręgowy, jako sąd meriti, pozostaje uprawniony na etapie postępowania odwoławczego do ponownej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i jego merytorycznej analizy. Powyższe pozwała na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy w całości podziela zarzut dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W utrwalonym już stanowisku judykatury wskazuje się, że jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski nielogicznie, niepoprawne i niezgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu narusza reguły swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i nie może się ostać. Trzeba mieć przy tym na uwadze, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, przepis art. 233 § 1 k.p.c., określający obowiązujące zasady oceny dowodów może zostać naruszony w wyniku nieuwzględnienia przez sąd przy ocenie poszczególnych dowodów zasad logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, całokształtu zebranego materiału dowodowego, przeprowadzenia określonych dowodów niezgodnie z zasadami procedury cywilnej, na przykład niezgodnie z zasadą bezpośredniości. Postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga zatem wskazania przez skarżącego konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył sąd przy ocenie określonych dowodów (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, lex nr 172176, z dnia 13 października 2004 r., III CK 245/04, lex nr 174185). Sąd odwoławczy dopatrzył się bowiem dowolnej oceny przedstawionych przez powoda dokumentów w postaci umowy kredytu konsumenckiego nr (...). Powód wskazywał, iż błędne było naliczanie kwoty przeznaczonej do skredytowania prowizji, stąd odsetki pobranej od kwoty stanowiącej kredytowaną prowizję stanowią świadczenie nienależne. W ocenie zaś Sądu Rejonowego pozwany bank nie zwrócił konsumentowi odsetek naliczonych od prowizji w związku z wcześniejszą spłatą kredytu. Wskazać należy, iż bank określił w umowie za co pobiera opłaty i prowizje związane z tą umową, co znalazło wprost odzwierciedlenie w pkt III umowy kredytu. Do kosztów tych należy zaliczyć także prowizję, ukształtowaną w wysokości 27 812,12 zł jak i odsetek liczonych od tej kwoty (II.B ust. 2.3 i III ust. 3.1.1.1.). Wskazać też należy, że ocena wskazanych postanowień umownych sprowadza się do tego, czy zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny. W tym kontekście Sąd Okręgowy wskazuje, że analizowane postanowienia umowy były jasne i precyzyjne. Postanowienia umowne, normujące naliczanie zarówno kwot opłat i prowizji w sposób niebudzący wątpliwości wskazują na ich prawidłowe i wystraszające określenie. Podkreślić należy, że zastosowanie sankcji kredytu darmowego, możliwe jest już w przypadku najmniejszego uchybienia, którym może się okazać pominięcie w treści umowy o kredyt konsumencki jej istotnych postanowień. Należy wskazać, iż nie spełnienie przez pozwanego bank standardów informacyjnych, do których odnosi się orzecznictwo TSUE, pozwała na wyciągnięcie wobec niego negatywnych konsekwencji, w postaci możliwości spłaty przez konsumenta jedynie kwoty kapitału. Za takie uchybienia uważane jest nie tylko nie

poinformowanie ale i złe poinformowanie konsumenta, który nie musi posiadać wiedzy specjalistycznej, by mógł już w chwili podpisywania umowy mieć możliwość realnej oceny opłacalności zaciągniętego zobowiązania (tak: wyrok TS z 9.11.2016r., C-42/15, (...) (...) A.S v. K. B., ZOTSiS 2016, nr 11, poz. I-842). W chwili przystąpienia do umowy poprzednik prawny powoda musiał się liczyć z zapłatą zarówno samej prowizji, jak i skredytowanych odsetek umownych od tej prowizji. Dopuszczalność takiej konstrukcji wynika wprost z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, tj. art. 5 pkt 7 u.k.k., który zezwala na zaliczenie co całkowitej kwoty kredytu maksymalnej kwoty wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt, a w przypadku umów, dla których nie przewidziano tej maksymalnej kwoty, sumę wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Powyższe pozwala na pobieranie odsetek kapitałowych od udzielonego kredytu. Sfinansowanie kosztów udzielenia kredytu pozwalało na spełnienie zobowiązania konsumenta wobec banku z tytułu udzielonej prowizji związanej z uruchomieniem kredytu. Jednocześnie kredytobiorca nie zostawał pozbawiony możliwości „odzyskania” tej kwoty w sytuacji spłacenia całości kredytu przed terminem wskazanym w umowie.

Wskazać należy, iż całkowity koszt kredytu definiowany jest jako wszelkie koszty kredytu jakie konsument obowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt, a w szczególności odsetki, opłaty, prowizje i marże czy koszty usług dodatkowych (art. 5 pkt 6 u.k.k.). W przedmiotowej sprawie odsetki zostały policzone w sposób prawidłowy, zaś ich wysokość nie była kwestionowana. W ocenie Sądu Okręgowego, skoro brak jest podstaw do wyłączenia dopuszczalności zaliczenia w koszty kredytu konsumenckiego także odsetek od udzielonej prowizji, skoro wchodzi one w skład całkowitych kosztów kredytu, to pobrana z tego tytułu kwota nie jest świadczeniem nienależnym, podlegającym zwrotowi na zasadzie z art. 410 § 1 i 2 k.c.

W dalszej części należy przejść do zarzutów związanych z uznaniem postanowień zawartych w pkt III.9.14 i III.5.3 umowy kredytu, jako kształtujących prawa i obowiązki kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszające interes konsumenta.

Zgodnie z art. 385 (1) § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Dobre obyczaje są klauzulą generalną nawiązującą do wyobrażeń o uczciwych, rzetelnych działaniach stron. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznać trzeba działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub braku doświadczenia, a więc działania traktowane powszechnie za nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych reguł, standardów postępowania. Za rażące naruszenie interesów konsumenta uważa się nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść (vide: wyrok SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, LEX nr 159111). Sam termin „interesy” konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, lecz również przy uwzględnieniu aspektu zdrowia konsumenta i jego bliskich oraz dyskomfortu konsumenta, spowodowanego takimi czynnikami, jak strata czasu, dezorganizacja życia, niewygodna, nierzetelne traktowanie, przykrości, naruszenie prywatności, doznanie zawodu itd.

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy prawidłowo dokonał oceny skuteczności postanowienia umownego zawartego w pkt III.9.14 (oraz tożsamego pkt III. 10.14 umowy nr (...)) pozwany, wykorzystując swoją przewagę kontraktową, pozbawił konsumenta możliwości swobodnego dysponowania przysługującymi mu wierzytelnościami, a także przypisał sobie prawo do uznania za nieważne postanowień umowy cywilnoprawnej zawartej przez niezależne strony, nie będące stroną tej umowy, co również uzasadnia abuzywny charakter postanowienia umownego. Jednocześnie pozwany nie wykazał, by tego rodzaju postanowienie było indywidualnie uzgodnione z konsumentem. Bank po rozwiązaniu umowy posiadał uprawnienie do przelania wierzytelności na rzecz podmiotu trzeciego. Uprawnienie banku aktualizowało się m.in. na skutek braku spłaty kwot kredytu w terminie ich wymagalności (pkt III.5.3).

W ocenie Sądu Okręgowego treść postanowienia pkt III.9.14, z zastrzeżeniem uprawnienia Banku do dokonania przelewu wierzytelności w pkt III.5.3 umowy kredytu, powodowała nierównomiernie rozłożenie uprawnień i obowiązków między stronami umowy oraz znacząco odbiegała od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. W konsekwencji ww. postanowienie naruszało dobre obyczaje oraz rażąco naruszało interesy konsumenta, zatem za chybiony należało uznać zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c.

Tym niemniej należy wskazać, że powyższe uchybienie należało uznać jako bezskuteczne i nie wywołujące skutków prawnych, co pozwalało N. M. zawarcie umowy cesji z 25 marca 2020r.

Sąd Okręgowy wskazuje, że przedmiotowej wierzytelność dochodzi następcą prawny kredytobiorcy, który nabył ją w drodze cesji a skorzystanie przez powoda z prawa do dokonania przelewu wierzytelności i złożenia pozwu w niniejszej sprawie nie mogło zostać ocenione jako nadużycie prawa podmiotowego. Sam fakt bycia przedsiębiorcą nie dyskredytuje żądania powoda ad limine. Możliwość zbycia wierzytelności przez konsumenta na rzecz przedsiębiorcy jest dopuszczalna w świetle zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.) i nie budzi wątpliwości w praktyce orzeczniczej (por. wyrok TSUE w wyroku z 11 września 2019 r., C-383/18). Przelew wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt konsumencki jest więc dopuszczalny, a jego wyłączenie lub ograniczenie może nastąpić w wypadkach wskazanych w art. 509 § 1 k.c., np. w drodze umowy stron. Także przepisy ustawy o kredycie konsumenckim nie wprowadzają zakazu ani ograniczenia dopuszczalności przelewu wierzytelności wynikających z umowy kredytu konsumenckiego (por. wyroki SN z 13 maja 2010 r., sygn. akt IV CSK 558/09 i z 7 kwietnia 2011 r., sygn. akt IV CSK 422/10).

Z tych też względów Sąd Okręgowy dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia na zasadzie przewidzianej w art. 386 § 1 k.p.c., oddalając powództwo.

Konsekwencją zmiany orzeczenia pierwszoinstancyjnego stało się orzeczenie od pozwanego, jako przegrywającego to postępowania na rzecz pozwanego kwotę 934 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego pozwanego w kwocie 900 zł obliczone na podstawie § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 34 zł.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. – stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik postępowania. Na koszty powstałe po stronie powoda złożyły się: kwota 450 zł wynikająca z § 2 pkt 3 w z. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji oraz kwota 200 zł tytułem opłaty od apelacji.